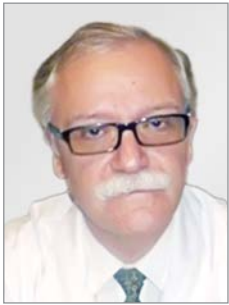

Біорегуляційна корекція стану організму в пацієнтів із порушеннями, спричиненими стресом

Сьогодні Україна стала ареною для посттравматичного стресового розладу (ПТСР), який зумовлює негативні психосоматичні наслідки. Саме тому дуже важливо шукати нові напрями й ефективні підходи для корекції цих порушень. У травні відбулася наукова конференція «Стрес. Нейрозапалення. Вторинні мітохондріальні порушення. Міждисциплінарний підхід», у якій взяли участь провідні фахівці різних галузей медицини. В рамках заходу обговорювалися сучасні практичні можливості профілактики, терапії та реабілітації захворювань, в основі яких лежить стрес, а також пов'язані з ним патологічні процеси.

Професор кафедри дитячої оториноларингології, аудіології і фоніатрії Національного медичного університету охорони здоров'я України ім. П.Л. Шупика (м. Київ), доктор медичних наук Олександр Петрович Мошчич виступив із доповіддю «Стрес, ПТСР: вплив на стан здоров'я та його зв'язок із провідними патологічними процесами».

– Стрес – одна із суттєвих причин експоненційного зростання більшості хронічних неінфекційних захворювань; він є важливим фактором порушення реактивності організму, дисбалансу нервової, імунної, гормональної та інших систем, що забезпечують регуляцію гомеостазу в організмі, сприяючи підвищенню частоти виникнення інфекційної патології.

Якщо інтенсивність впливу та його тривалість перевершують можливості протидії організму чи вплив має край негативно-характер, виникає дистрес – руйнівний стан, коли людина не спроможна адаптуватися до ситуації. До стрес-індукованої патології належать гастрит, виразкова хвороба, гастроєзофагеальна рефлюксна хвороба, коліт, атопічний дерматит, псоріаз, артеріальна гіпертензія та багато інших захворювань.

За таких станів у складі комплексної терапії є доцільним використання препаратів біорегуляційної терапії – Ньорексан, Нервохеель, Церебрум композитум, Оваріум композитум, Тестіс композитум, Тиреоїда композитум, Енгістол, Траумель С, Лімфоміозот тощо. Дослідження і практика свідчать про те, що ці препарати ефективно корегують причинно-наслідковий ланцюжок змін у цілісній регуляторно-захисній системі організму в разі стресу та ПТСР.

Магістр із фізіології людини та тварини, співзасновник Української академії біологічної медицини (УАБМ) (м. Київ) Петро Олександрович Зорич мав слово з доповіддю «Усі ми – живі клітини».

– Кожен аспект життєдіяльності еукаріотичної клітини потребує значної кількості енергії, яку забезпечують мітохондрії. Основна функція цих органел – окислення органічних сполук і використання енергії, що звільняється при їхньому розпаді, для генерації електричного потенціалу, синтезу АТФ і термогенезу. Мітохондрії мають здатність відчувати та реагувати на ушкодження клітин і сприяти ефективній імунній відповіді. Вони є важливим джерелом DAMP (молекулярні структури, пов'язані з ушкодженням), які відіграють значну роль в активації імунної системи та індукції запалення. Припинення повноцінної роботи мітохондрій – основна причина низької дегенеративних хвороб.

В умовах стресу зовнішня мітохондріальна мембрана може бути ушкоджена, що спричиняє вивільнення мітохондріальних компонентів до цитоплазми. Це запускає активацію різних рецепторів розпізнавання образів, причому експресія більшості таких рецепторів центральної нервової системи не обмежується мікроглією та астроцитами, а відбувається і в нейронах. Препаратами для зміцнення здоров'я мітохондрій є D-рибоза, вітамін В14 (піролохінолінхінон), Убіхінон композитум, Коензим композитум, Гліоксаль композитум. Окрім того, збільшити кількість мітохондрій можуть аеробні фізичні вправи, кето- та низькокалорійна дієта.

Старший медичний радник із системної біології / системної медицини, провідний науковий координатор Heel GmbH (Німеччина) Костянтин Чеснулявичюс виступив із доповіддю «Завершення запалення. Дослідження транскриптоміки та молекулярної біології».

– Розрешення запалення – це активний, жорстко індукований процес, що регулюється і вмикається паралельно з початком запалення. Принципи розрешення запалення є схожими. Ними керують спеціалізовані пророзрешувальні медіатори, які діють протилежно цитокінам і спричиняють біологічний ефект, що забезпечує розрешення запалення. Успіх розрешення залежить від балансу протизапальних та пророзрешувальних медіаторів; для ефективної модифікації фенотипу захворювання необхідна багатодієва дія. Для розрешення запалення існує широкий вибір ліків – від нестероїдних протизапальних препаратів до біопрепаратів зі специфічними показаннями. Проте всі ці препарати є імуносупресивними, тому сьогодні перспективна терапія

запалення – використання багатокомпонентних натуральних препаратів, як-от Траумель (Tr14). Препарат є мультитаргетним: як показали дослідження з використанням спеціального програмного забезпечення, він має ≈1000 потенційних мішеней щодо запалення та розрешення запалення. Траумель знижує хемотаксис та інфільтрацію нейтрофілів, знижує рівень прозапальних цитокінів і ліпідних медіаторів, прискорює розрешення, посилює еферцитоз, сприяє зміні фенотипу макрофагів на про-резолувальний (M1 в M2).

Професор психіатрії Регенсбурзького університету (Німеччина) Горан Хайяк мав слово з доповіддю «Природа проти хімії у фармакологічній терапії безсоння».

– Позитронно-емісійна томографія дозволяє дослідити механізм глікози в нервових клітинах під час стресу, а також виявити синдром гіперзбудження, пов'язаний з постійним очікуванням небезпеки. Активація ділянок мозку відбувається і під час сну, що зумовлює його порушення.

В кожній п'ятій людині, яка захворіла на COVID-19, спостерігалось патологічне безсоння, причому цей розлад переважував над відчуттям страху, депресією та ПТСР (Cénat J.M. et al., 2021).

Найрозповсюдженіші способи боротьби з безсонням, спричиненим стресом, – вживання алкоголю та снодійних, але все це є небезпечним для здоров'я і пов'язано з підвищеною смертністю. На сьогодні рекомендовано використання таких препаратів, як Ньорексан.

Завідувачка відділу судинної патології головного мозку ДУ «Інститут геронтології ім. Д.Ф. Чеботарьова НАМН України» (м. Київ), доктор медичних наук, професор Світлана Михайлівна Кузнецова виступила з доповіддю «Коригувальний вплив препарату Ньорексан на психоемоційно-мнестичний стан і показники судинно-ендотеліальної функції при мінно-вибуховій травмі».

– Однією з головних мішеней вірусу SARS-CoV-2 є головний мозок, тому захворювання часто зумовлює системну дисрегуляцію різних рівнів (нейрометаболический, енергетичний, гемодинамічний тощо). Це спричиняє зміни психоемоційної сфери, виникнення тривоги, депресії і навіть психічних порушень. Також відбувається суттєве зниження енергетики мозку, тому використання транквілізаторів у таких випадках не є безпечним. Практика показує, що прийнятнішим і обґрунтованішим є використання валеріани. До складу цього засобу входять ≈120 компонентів (ГАМК, глутамін, аргінін, аланін, аспарагінова кислота, ефірні олії, валепотріати, алкалоїди, які стимулюють синтез мелатоніну тощо). Використання препаратів валеріани спричиняє зниження тривожності, покращення пам'яті, позитивної динаміки основних ритмів ЕЕГ. Ефективним може бути застосування 4-компонентного препарату Ньорексан, до складу якого входить валеріана; показаннями для його призначення є гострий стрес, нервові розлади, внутрішній неспокій, порушення сну.

Керівник освітнього відділу УАБМ, медичний директор медичного центру відновлювальної медицини UBI (м. Київ) Марина Анатоліївна Гулій мала слово з доповіддю «Можливості персоналізованого підходу до реабілітації пацієнтів з позицій біорегуляції» щодо комплексної регуляційної терапії станів (КРТС) – запатентованого інструменту для прийняття клінічного рішення за принципами прецизійної медицини.

– Загальними принципами вибору способу введення препаратів за технологією КРТС при реабілітації хворих після перенесення запальних процесів, порушенні імунного захисту, метаболізму є біопунктура та інфузії Хеель. До видів біопунктури належать метамерно-органна (за наявності локальної симптоматики – Лімфоміозот Н, Траумель С; 1 препарат ін'ель/гомакорд форма) і системна (відновлення структури тканини, нейрон-ендокринно-гуморальної регуляції (Лімфоміозот Н, Траумель С, Коензим/Убіхінон/Гліоксаль композитум; 1 препарат композитум/ін'ель (гомакорд) форма). Основними коктейлями із препаратами Хеель є дренаж (Траумель С, Лімфоміозот Н, Солідаго композитум Н, Гепар композитум; 1 препарат ін'ель/гомакорд форма) і «енергетика» (Коензим композитум, Убіхінон композитум,

Гліоксаль композитум, Плацента композитум; 1 препарат композитум/ін'ель (гомакорд) форма).

Асистентка кафедри фізичної реабілітації та спортивної медицини Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця (м. Київ) Валерія Степанівна Соловійова виступила з доповіддю «Персоніфікована програма реабілітації пацієнта з мінно-вибуховим пораненням».

– Сучасна бойова травма (особливо мінно-вибухова), яка зумовлює виникнення стійких клінічних проявів після травматичних розладів, потребує тривалого лікування, до якого слід обов'язково залучати реабілітаційні засоби. Важливими є корекція типово-патологічних процесів (ТПП), менеджмент болю, стимуляція репаративних процесів, підвищення толерантності до фізичних навантажень, зміцнення м'язів кора тощо. Для цього використовуються біорегуляційна корекція стану організму з урахуванням ТПП, фізична терапія, навчання пацієнта, психологічна стабілізація емоційного стану. До біорегуляційної корекції належить інфузійна терапія – базовий дренаж та «енергетика» із препаратами Хеель. Така терапія впливає на поліморфізм клінічних проявів, що розвиваються внаслідок мінно-вибухової травми, подолання симптомів ПТСР, забезпечення ефективної підтримки організму та покращення якості життя.

Професор кафедри фізичної та реабілітаційної медицини і спортивної медицини НУОЗ України ім. П.Л. Шупика, доктор медичних наук Наталя Іванівна Владимірова представила доповідь «Мультипрофесійний підхід до проблеми психосоматичних розладів у жінок в умовах мирного та військового часу».

– Під час обговорення якої наголосила на тому, що жінки мають вищий рівень ознак ПТСР, депресії і тривоги, а також є набагато схильнішими до проявів психосоматичних реакцій, часто пов'язаних із репродуктивним здоров'ям. Особливо вираженими ці проблеми стають сьогодні (в умовах війни).

– Мультипрофесійний підхід до терапії психосоматичних розладів у жінок передбачає ретельний збір анамнезу й обстеження, виявлення орган-специфічних симптомів, проведення психосоматики, навчання регуляції стресу, залучення для вирішення проблем психолога, фізичного терапевта, спеціалістів-консультантів, медичної сестри з реабілітації. Надійною допомогою в лікуванні психосоматичних розладів є використання препаратів Хеель, що підвищує стійкість до стресу, сприяє фізіологічному завершенню патологічних процесів, підтримує авторегуляцію процесів життєдіяльності, водночас не чинить додаткової токсичної дії. Достатньо високу ефективність під час лікування пацієнтів із хронічним стресом, нервовістю та соматичними захворюваннями продемонстрували препарати Ньорексан і Нервохеель.

Доцент кафедри сімейної медицини та амбулаторно-поліклінічної допомоги НУОЗ України ім. П.Л. Шупика, кандидат медичних наук Людмила Григоріївна Матвієць виступила з доповіддю «Вплив біорегуляційної терапії на перебіг хронічних захворювань при постковідному синдромі».

– Стрес, а також механізми регуляції є взаємопов'язаними, тому при лікуванні захворювань, які характеризуються наявністю загальних мереж і часто розвиваються одночасно (COVID-19), доцільно використовувати комплексний підхід, а не лише симптоматичну терапію. Як допоміжне лікування можна застосовувати біорегуляційну системну медицину, яка дозволяє уникнути поліпрагмазії, забезпечити ефективне і безпечне усунення симптомів, а також запобігти низці ятрогенних уражень. За використання препаратів Хеель важливо пам'ятати, що гостре запалення – це нелінійний просторово-часовий процес для видалення патогенів і відновлення ушкоджених тканин. Активне гостре запалення зумовлює хронічні запальні фенотипи. Складні захворювання, де значна кількість механізмів зворотного зв'язку відіграє центральну роль, потребують багатодієвих втручань (Khan F.M. et al., 2017).

Слід пам'ятати, що основна мішень терапевтичного впливу – авторегуляційна мережа організму, а не тригерний фактор, що зумовив захворювання. Об'єм втручань залежить від стану авторегуляційної мережі та ступеня прогресування хвороби. Дія багатокомпонентних препаратів урахує багаточисленні взаємодії усередині мереж, механізми зворотного зв'язку та властиві мережам авторегуляції біоритми.

Підготував **Олександр Соловійов**

